

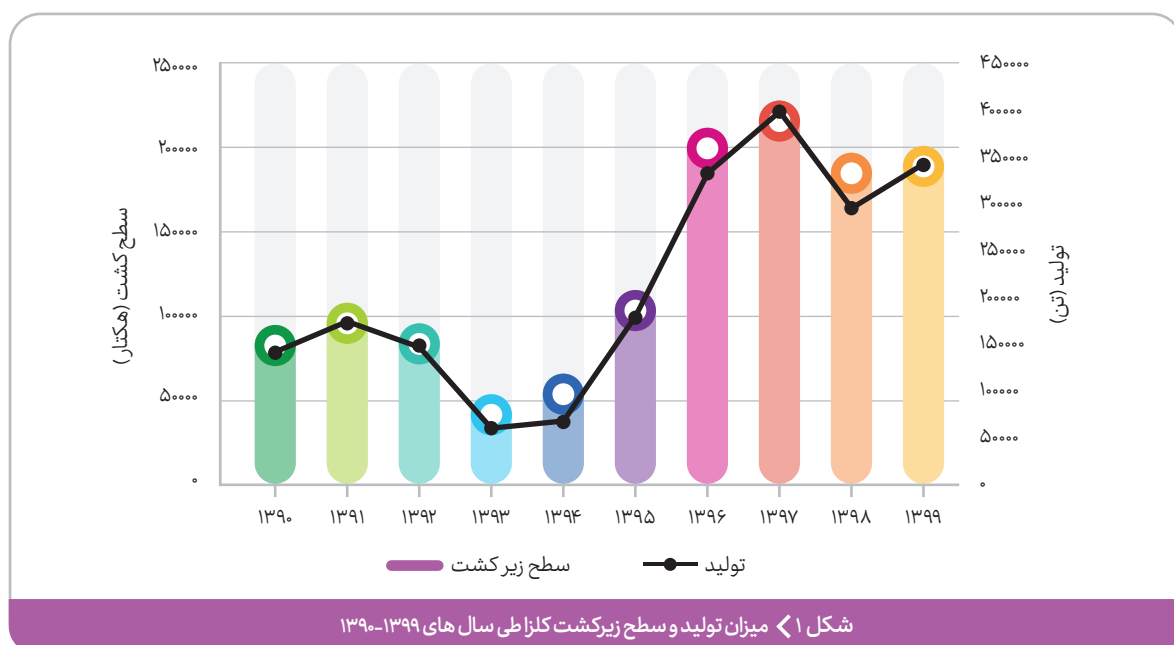

"دلگان"؛ رقم کلزا با عملکرد بالا برای کشت در مناطق گرم و خشک

موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر^۱

۶ بیان مسئله

کلزا به دلیل ویژگی‌های منحصر به فرد زراعی، درصد روغن بالا، کیفیت روغن و مناسب بودن در تناوب با گندم مورد توجه است. ماهیت روز بلندی، سرما دوستی و دارا بودن تیپ‌های پاییزه و بهاره و وجود ارقام مناسب از این تیپ‌ها امکان کشت آن را از مناطق سرد و بسیار سرد تا مناطق گرم میسر ساخته است. روند سطح زیر کشت کلزا در اقلیم گرم کشوریک روند افزایشی بوده و در حال

۱- حمیدرضا فنایی، حسن امیری اوغان، محمدحسین عالم خومرام، غلامرضا قدرتی، امیرخسرو دانایی، نرجس کازرانی، ولی‌اله رامنه، ابوالفضل فرجی، ابراهیم هزار جریبی، داود رودی، فرناز شریعتی، سیامک رحمانپور، بصیر صمدی، و صابر سیف امیری

حاضر در سطح وسیعی از کشور ارقام هیبرید مورد کشت و کار قرار می گیرند که با توجه وارداتی بودن والدین آنها ریسک بسیار بالایی، به دلیل وابستگی متوجه کلزاکاران می باشد. جهت ثبات تولید و توسعه پایدار کشت کلزا و تنوع بخشی، معرفی ارقام جدید بهاره آزادگرده افشان با عملکرد بالا و ویژگی های مطلوب زراعی متناسب با محدودیت های اقلیمی در ابتدا و انتهای فصل در مناطق گرم کشور ضرورتی اجتناب ناپذیر است.

6 معرفی دستاورد

کلزای رقم دلگان، یک رقم اصلاح شده تیپ بهاره آزادگرده افشان (OP) بوده که از سال ۱۳۸۲ به مدت ۱۲ سال زراعی در قالب یک برنامه اصلاحی شامل: گزینش شجره های تغییر شکل یافته، خالص سازی و انجام ارزیابی های تکمیلی در مناطق هدف، مورد بررسی، تحقیق و انتخاب نهایی قرار گرفت و برای نامگذاری در این مناطق به عنوان رقمی با پتانسیل عملکرد دانه بالا پیشنهاد که با نام "دلگان" در سال ۱۳۹۳ تایید و معرفی شد. رقم دلگان از سازگاری مناسبی در شرایط اقلیم گرم جنوب و شمال کشور برخوردار می باشد. برتری عملکرد دانه رقم دلگان حدود ۴۵۰ کیلوگرم بیشتر به همراه ویژگی زودرسی (حدود یک هفته) در آخر فصل این رقم نسبت به رقم شاهد آزادگرده افشان ۳۰۰ RGS که در مناطق گرم و دارای فصل رشد کوتاه، زمینه فرار از تنش های خشکی و گرمای آخر فصل را فراهم می نماید از شاخص های مهم این رقم می باشد. رقم دلگان در مقایسه با رقم شاهد آرجی اس به دلیل دارا بودن مقادیر بیشتر اسید چرب تک غیراشباعی و مقادیر کمتر اسیدهای چرب چند غیراشباعی و نیز مقدار کمتر گلوکوزینولات از کیفیت روغن بهتری برخوردار است. میانگین عملکرد دانه این رقم حاصل از آزمایشات مختلف تحقیقاتی و آنفارم در مناطق مختلف کشور ۲۹۴۲ کیلوگرم در هکتار بوده که در صورت رعایت اصول فنی توصیه شده و فراهمی شرایط مناسب مدیریتی در مزرعه پتانسیل تولید عملکرد بالاتر از ۳۵۰۰ کیلوگرم در هکتار را دارد. تحمل به ورس، یکنواختی در رسیدگی و ارتفاع مناسب اولین خورجین از سطح زمین (۴۰-۵۰ سانتی متر) امکان برداشت یک مرحله ایی با کمباین از دیگر صفات مطلوب این رقم می باشد.

6 فرایند تجاری سازی دستاورد

در حال حاضر این رقم به صورت رسمی در چرخه تولید بذر در طبقات مختلف بذری قرار گرفته است. امتیاز تولید بذر کلزا رقم دلگان از طریق واگذاری هسته سوپر الیت برای تولید بذر در طبقات مادری و گواهی شده به شرکت ایده سازان سبز گرگان واگذار شد. و این شرکت در تعامل با شرکت دانش بنیان تحقیق و توسعه ایده پردازان حوزه هیبرمند از سال ۹۸-۱۳۹۷ تاکنون متعهد به تولید و تامین بذر این رقم در طبقه گواهی شده برای معاونت زراعت می باشند. بذر رقم دلگان در طی سال های زراعی ۹۹-۱۳۹۸، ۱۴۰۰-۱۳۹۹، ۱۴۰۱-۱۴۰۰ و ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به عنوان یکی از ارقام بهاره آزادگرده افشان سازگار با عملکرد بالا در شمال و جنوب کشور از طریق مدیریت های جهاد کشاورزی استان ها جهت استفاده و کشت بین کشاورزان توزیع و از ضریب نفوذ بالای ۵ درصد برخوردار می باشد.

6 پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

پیش بینی سطح زیر کشت : ۱۰ هزار هکتار

۱

افزایش عملکرد در واحد سطح نسبت به رقم شاهد: ۴۵۰ کیلوگرم

۲

افزایش تولید در ۱۰ هزار هکتار : ۴۵۰۰ تن به ارزش ۹۹۰ میلیارد ریال

۳

یک هفته زودرس تر نسبت به رقم شاهد و صرفه جویی در مصرف آب

۴